29/11/2019

Създателят на прочутия “калашник” се е каел за своето изобретение

Вероятно няма човек на земята, който да не е чувал за най-известното стрелково оръжие на нашето съвремие – автомата “Калашников” (АК-47) . Но малцина знаят, че неговият създател е бил дълбоко вярващ човек, и че преди смъртта си той се е покаял за страшното си изобретение.

Тази година се навършват 100 години от раждането на Михаил Калашников – големия руски изобретател, “Кулибин на XX век”, както го наричат. Но за разлика от проектите на Кулибин повечето негови изобретения са получили веднага признание и се оказали изключително търсени. Автоматът “Калашников” е станал своеобразна “визитна картичка” на Русия в съвременния свят. Не всички обаче знаят, че авторът му беше дълбоко вярващ, църковен човек, който се измъчваше до края на живота си от проблемите на доброто и злото и търсеше прошка от Бога за страданията, които неговите изобретения са донесли на човечеството…

Син на “народни врагове”

Бащата Тимофей Калашников (Калашник) (1883–1930) е селянин, роден в с. Славгород, Харковска губерния. Заедно с родителите си той се преселил на юг, в Кубан, където се запознал с бъдещата си съпруга Александра (1884–1957), родом от Орловска губерния. Тимофей и Александра имали осем деца. Те създали голямо стопанство и живеели заможно.

Минала революцията, царят бил свален, властта била взета от комунистите… През 1930 г. по време на колективизацията Калашникови били заклеймени като “кулаци”, “изедници” и “народни врагове”, въпреки че обработвали земята си сами и нямали слуги и ратаи, които да им помагат. По решение на НКВД семейство Калашникови било изселено в Сибир.

Интерес към техниката малкият Миша показал още от детските си години: любимото му занимание било да разглобява играчките си и всички механизми, които попадали в ръцете му, и да разглежда “чарковете”, от които са направени. Любимите му предмети в училище били физиката, геометрията и литературата. След като завършил средно образование, Михаил постъпил на служба в Туркестанско-Сибирската железница, където неговото увлечение по техниката се развило още повече.

През 1938 г. Михаил Калашников получава повиквателна за казармата. Службата си карал в Киевския специален военен окръг, бил водач на танк в 12-та танкова дивизия в гр. Стрий. Там младият изобретател проявил за пръв път своите способности: разработил инерционен брояч на изстрелите от танковото оръдие, приспособление към пистолета ТТ за увеличаване на ефективността на стрелбата, брояч на моторесурса на танка.

“Аз съм войник, направил оръжие за войници”

Втората световна война Михаил Калашников посреща през август 1941 г. като командир на танк. Бил се геройски. В началото на октомври 1941 г. в

боевете край Брянск бил тежко ранен. Изпратили го в тила да се лекува. В болницата, лежейки неподвижно след тежките процедури и размишлявайки, той се запалил от идеята да създаде собствен вид автоматично оръжие. Използвал времето си за четене на съответната литература, за правене на скици и чертежи. При това проявявал системен подход, събирайки мненията на своите другари и съпоставяйки ги със собствените впечатления от боевете и с прочетеното в книгите. Впоследствие, припомняйки си процеса на конструиране на автомата, изобретателят казва:

> “Аз съм войник, направил оръжие за войници. Бил съм редник и познавам добре трудностите и проблемите в живота на войника…”

Тъй като след тежкото раняване той бил вече негоден за служба в действащата армия, от 1942 г. го взели в Централния научно-изследователски полигон за стрелково и минометно въоръжение към Главното артилерийско управление на армията. По време на работата си там направил редица изобретения, в това число конструирал самозареждаща се карабина. Донякъде точно тя послужила като основа за последната версия на автомата “Калашников”.

“**АК стреля безотказно и след престой в земята, и след падане отвисоко”**

От 1945 г. Михаил Калашников започнал да разработва своя прочут автомат. През 1947 г. той участва в конкурс за най-добър автомат и става победител. Изобретението му било просто като всички гениални неща, лесно за употреба, удобно и ефикасно.

Обяснявайки впоследствие своя успех, Михаил Тимофеевич казваше: “ Когато се доразработваше неговата конструкция, аз посещавах армейските поделения, консултирах се със специалисти. И войниците ми казваха какво не ги устройва и какво трябва да се дооправи. Получи се просто, надеждно и ефикасно оръжие. АК работи при всякакви условия, стреля безотказно и след престой в земята, в калта, и след падане отвисоко. Той е много прост, този автомат. Но трябва да кажа, че да измислиш нещо просто е понякога много по-трудно, отколкото нещо сложно”.

Трябва да отбележим, че за разлика от мнозина учени и изобретатели, при Калашников действаше великолепно механизмът на “обратната връзка” : той не само умееше да изслушва внимателно своя събеседник, но и вземаше под внимание неговите забележки и ги използваше творчески в своята работа.

“За какво са ми милиони?”

През 1948 г. по заповед на артилерийския маршал Николай Воронов младият изобретател участва в производството на първата серия АК. През 1949 г. неговото изобретение се приема на въоръжение от съветската армия, а след това се разпространява по целия свят. Общо в различни страни са произведени повече от 70 милиона екземпляра, което е 20% от световния пазар на оръжие.

Всеки друг на негово място щеше да стане милионер или милиардер. Но не и Михаил Калашников... И проблемът не е в “социалистическата патентна система”: след 1991 г. всеки на мястото на Калашников би могъл да си осигури чрез съда една твърде прилична сума. Но не такъв беше Михаил Тимофеевич: той живя до смъртта си в малко апартаментче на третия етаж в блок без асансьор. Беше абсолютно безкористен човек и когато го питаха няма ли да си поиска милионите, само махваше отегчено с ръка:

“Нещата не се измерват с пари. Най-много се радвам, когато хората казват: “Вашето оръжие ми спаси живота!” За какво са ми милиони? И така си ми е добре”.

“Душевната ми болка е нетърпима...”

На стари години обаче Михаил Тимофеевич все повече взе да се замисля за последиците, които неговото изобретение е донесло на човечеството. Да, създавайки го, той е искал да го сложи в ръцете на защитниците на своята родина и на никой друг. Но впоследствие изобретеното от него страшно оръжие се е пръснало по света и е било използвано от всякакви хора и за всякакви цели... През 2012 г., малко преди смъртта си, старият човек написа писмо до патриарх Кирил, с когото се познаваше добре. Ето какво четем в него:

> “Душевната ми болка е нетърпима, мъчи ме един и същ нерешим въпрос: след като моят автомат е лишавал хората от живот, то, значи, и аз, Михайло Калашников, на деветдесет и три години, син на селянка, християнин и православен по вяра, съм виновен за

смъртта на много хора, пък ако ще и врагове?”

Малцина учени и създатели на оръжия са си задавали такива въпроси! Нямаме сведения те да са посещавали главата на изобретателя на химическото оръжие Фриц Хабер или пък на “бащата на водородната бомба” Едуард Телер…

По-нататък размислите на Михаил Тимофеевич стигат до истинска екзистенциална изостреност: “Да, увеличава се количеството храмове и манастири на наша земя, а злото не намалява!… Доброто и злото съжителстват, съседстват, борят се и, което е най-страшното, свикват един с друг в душите на хората – ето до какъв извод стигнах аз в края на земния си живот. Получава се някакъв вечен двигател като онзи, който аз толкова исках да изобретя на млади години… Светлината и сянката, доброто и злото – нима това са два полюса на едно цяло, неспособни да съществуват един без друг? И нима тъкмо Всевишният е направил нещата така? И човечеството ще мизерува вечно по този начин?” – се пита създателят на АК-47.

Патриархът отговори на прочутия изобретател:

“Когато оръжието служи за защита на Отечеството, Църквата подкрепя и неговите създатели, и военнослужещите, които го използват”.

Михаил Тимофеевич се пресели при Господа на 23 декември 2013 г. в резултат на стомашен кръвоизлив. Той беше на 94 години. Преди смъртта си се причасти със Светите Тайни от ръцете на своя духовник отец Виктор. Опелото за “воина Михаил” бе отслужено на 26 декември 2013 г. в катедралния храм “Св. Архангел Михаил” в оръжейната столица на Русия – гр. Ижевск. | Pravoslavie.ru

Превод (със съкращения): Андрей Романов

— pravoslavie.bg